

Dr. sc. Slađana ARAS KRAMAR,
redovita profesorica*
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
sladana.aras@pravo.hr

UDK 347.919:347.65(4-67EU)
341.96:347.65
Izvorni znanstven rad
Rad stigao: 24. ožujka 2025.
Rad prihvaćen: 23. travnja 2025.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK RADI IZDAVANJA EUROPSKE POTVRDE O NASLJEĐIVANJU S OSVRTOM NA PRAKSU SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak: *Svrha je rada analizirati izvanparnični postupak radi izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju, uzimajući u obzir praksu Suda Europske unije te hrvatske provedbene propise. U tom smislu raspravlja se o prirodi postupka i pravnim pravilima koja se primjenjuju u postupku radi izdavanja Potvrde u hrvatskom kontekstu, o tome tko su stranke postupka, dokaznom postupku i primjeni istražnog načela te dostavi ovjerenih preslika Potvrde. Posebno se analizira pitanje vremenskog razdoblja u kojem vrijedi ovjerena preslika Potvrde te njezino značenje u kontekstu upisa prava stečenih na temelju nasljeđivanja u odgovarajući upisnik.*

Autor zaključuje da je potrebno da se praksa odredi prema primjeni općih odredaba Zakona o izvanparničnom postupku u postupku radi izdavanja Potvrde. Uz to, otvara pitanje implementacijsko-praktičnog domaćaja odredaba o Potvrdi kao autonomnog europskog instrumenta, polazeći od shvaćanja Suda EU-a o vremenskom važenju ovjerenih preslika Potvrde, nužnosti da se zahtijevaju nove preslike Potvrde te okolnosti da ona, kao jedino podnesena isprava, ne vrijedi kao temelj za upis prava vlasništva ako tijelo izdavanja nije vodilo računa o formalnostima države članice upisnika.

Ključne riječi: *Europska potvrda o nasljeđivanju, sud, javni bilježnik, izvanparnični postupak, Uredba (EU) br. 650/2012, Zakon o provedbi Uredbe.*

1. Uvod

Bitan kvalitativan pomak za nasljednopravne predmete s prekograničnim elementom predstavljalo je donošenje Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju¹ (dalje u tekstu: Uredba). Uz odredbe o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju ili, ako je to slučaj, prihvaćanju, izvršivosti i izvršenju odluka, javnih isprava i sudskih nagodbi, tom je Uredbom uspostavljena Europska potvrda o nasljeđivanju (dalje u tekstu: Potvrda).

Cilj uvođenja Potvrde kao europskog autonomnog instrumenta² treba tražiti, kako

* Dr. sc. Slađana Aras Kramar, redovita profesorica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb. E-adresa: saras@pravo.unizg.hr. ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8908-775X>.

¹ Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Službeni list EU L 201, 27. 7. 2012., str. 107.-134.

² Tako Dutta raspravlja o Potvrdi kao pravnom instrumentu *sui generis* koji ima jedinstvene pravne učinke u svim državama članicama (DUTTA, A., The European Certificate of Succession: A New European Instrument between Procedural and Substantive Law, International Journal of Procedural Law, vol. 5., br. 1., Intersentia, 2015., str. 40.). U hrvatskoj

je to naglašeno u Preambuli Uredbe, u pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, i to uklanjanju prepreka slobodnom kretanju osoba koje se susreću s poteškoćama u ostvarivanju prava u slučaju nasljednopravnih predmeta s prekograničnim elementom.³ Također, ističe se brza i učinkovita zaštita prava nasljednika i legatara, drugih osoba bliskih ostavitelju, izvršitelja oporuke te vjerovnika ostavine.⁴ U tom kontekstu treba tumačiti i odredbu čl. 63. st. 1. Uredbe, prema kojoj Potvrdu mogu upotrebljavati nasljednici, legatari koji imaju izravna prava u nasljedstvu, izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavine koji se u drugoj državi članici moraju pozvati na svoj status ili izvršavati svoja prava kao nasljednici ili legatari i/ili svoje ovlasti kao izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavine.

Ideja o jedinstvenoj Potvrdi koja bi imala prekogranične učinke nije nova. Kao uzor europskom zakonodavcu bilo je rješenje o međunarodnoj potvrdi, prihvaćeno u Haškoj konvenciji iz 1973. o međunarodnom upravljanju imovinom umrlih osoba (dalje u tekstu: HK iz 1973.).⁵ Odredbom čl. 1. HK-a iz 1973. postavljena je međunarodna potvrda u kojoj se označava osoba ili osobe koje imaju pravo upravljati pokretnom imovinom umrle osobe te ovlasti tih osoba.⁶ Odredbe Uredbe o Potvrdi ocjenjuju se kao mješovite prirode.⁷ Riječ je o pravilima međunarodnog privatnog i građanskog procesnog prava, ali i materijalnog privatnog prava.⁸ Uz to, namjera nije bila da se uspostavljanjem Potvrde nadomjesti unutarnje isprave koje se u državama članicama upotrebljavaju za slične svrhe.^{10 11} Dakle, Uredbom upotreba Potvrde nije postavljena kao

doktrini, Josipović i Zgrabljić Rotar Potvrdu označavaju kao poseban nadnacionalni europski pravni instrument (JOSIPOVIĆ, T., ZGRABLJIĆ ROTAR, D., Nasljedno pravo u JOSIPOVIĆ, T. (ur.), *Privatno pravo Europske unije – posebni dio*, Narodne novine, Zagreb, 2022., str. 579.).

³ T. 7. Preambule Uredbe.

⁴ Vidi t. 7., t. 67. te t. 80. Preambule Uredbe.

⁵ *Haška konvencija od 2. listopada 1973. o međunarodnom upravljanju imovinom umrlih osoba*, stupila na snagu 1. srpnja 1993.

⁶ DUTTA, A., *op. cit.*, str. 41.

⁷ Prema odredbi čl. 1. st. 2. HK-a iz 1973. potvrda sastavljena u državi ugovornici uobičajenog boravišta umrle osobe treba biti priznata u drugim državama ugovornicama. Međutim, domašaj HK-a iz 1973. je ograničen uzimajući u obzir da je stupila na snagu samo u Češkoj, Portugalu i Slovačkoj. Vidi IVANC, T., KRALJIĆ, S., *European Certificate of Succession – Was There a Need for a European Intervention?*, *Analiza Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici*, god. 9., br. 18., Zenica, 2016., str. 249.-250., 253.-254.; TERNER, P., *Perspectives of a European Law of Succession*, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, vol. 14., br. 2., 2007., str. 153.

⁸ Vidi u FÖTSCHL, A., *The Relationship of the European Certificate of Succession to a National Certificates*, *European Review of Private Law*, vol. 18., br. 6., Kluwer Law International, 2010., str. 1260.

⁹ *Loc. cit.*

¹⁰ T. 67. Preambule Uredbe te čl. 62. st. 3. reč. 1. Uredbe.

¹¹ U poredbenopravnom kontekstu postoje u načelu tri tipa potvrda o nasljeđivanju zavisno o okolnosti koje ih tijelo izdaje. Neki europski pravni sustavi poznaju sudske potvrde (poput, austrijske *Einantwortungsurkunde* ili njemačke *Erbschein*), dok je u nekim prisutna javnobilježnička isprava (poput, francuskog *acte de notoriété* ili nizozemskog *verklaring van erfrecht*) ili je pak riječ o privatnim ispravama (poput, Švedske, Finske). Vidi više u BASEDOW, J., DUTTA, A. (eds.), *Comments on the European Commission's Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction, applicable*

obvezna.¹² Zainteresirana stranka može i dalje predložiti odluku o nasljeđivanju, javnu ispravu ili sudsku nagodbu.¹³ Međutim, ako je predložena Potvrda izdana u drugoj državi članici, tijelo kojem je ona podnesena nije ovlašteno zahtijevati podnošenje odluke o nasljeđivanju, odnosno javnih isprava ili sudske nagodbe umjesto Potvrde.¹⁴

Odredbama Uredbe propisana su pojedina pitanja bitna za izdavanje i postupak izdavanja Potvrde, njezin sadržaj, upotrebu i učinke Potvrde, njezin ispravak, izmjenu i opoziv te pravne lijekove, uključujući i privremenu obustavu učinaka Potvrde.¹⁵ U cilju ujednačene primjene Uredbe donesena je Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1329/2014 od 9. prosinca 2014. o uspostavi obrazaca iz Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (dalje u tekstu: Provedbena uredba).¹⁶ Analizirajući izdavanje i učinke Potvrde, Provedbena uredba sadrži obrasce zahtjeva za izdavanje te same Potvrde.¹⁷

Primjena Uredbe u državama članicama otvara određena načelno teorijska, ali i praktično-implementacijska pitanja na koja će se nastojati odgovoriti u radu, uzimajući u obzir i praksu Suda Europske unije (dalje u tekstu: Sud EU-a). Prvo, tko su stranke postupka izdavanja Potvrde odnosno koje osobe treba obavijestiti o zahtjevu za njezino izdavanje te, povezano s time, kojim osobama treba dostaviti ovjerenu presliku Potvrde. Drugo, u kojem razdoblju vrijedi ovjerena preslika Potvrde te od kojeg je utjecaja okolnost da je ona prestala vrijediti tijekom postupka u drugoj državi članici u kojem je ona bila podnesena. Posljedično, što bi korisnik trebao učiniti nakon isteka razdoblja u kojem vrijedi ovjerena preslika Potvrde. Posljednje, koji su učinci Potvrde, posebice je li ona dovoljna osnova za upis promjena prava vlasništva na naslijeđenoj imovini.

U radu je sadržana analiza određenih pitanja postupka izdavanja Potvrde, uzimajući u obzir i hrvatski Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (dalje u tekstu: Zakon o provedbi Uredbe)¹⁸ te odluke

law, recognition and enforcement of decisions and authentic instruments in matters of succession and the creation of a European Certificate of Succession, Max Planck Institute for Comparative and International Private Law, Hamburg, 2010., str. 118.-119.

¹² Vidi odredbu čl. 62. st. 2. Uredbe.

¹³ Upotreba nacionalnih instrumenata, među ostalim, potvrda o nasljeđivanju zavisna je od primjene pravila o priznavanju i izvršenju odluka (Poglavlje IV. Uredbe) ili pravila o prihvaćanju i izvršenju javnih isprava i sudske nagodbi u nasljednim predmetima (Poglavlje V. Uredbe). U doktrini se raspravlja o mogućnosti da neke nacionalne potvrde o nasljeđivanju država članica podliježu primjeni pravila o priznavanju i izvršenju odluka, odnosno da neke budu prihvaćene kao javne isprave. Vidi u DUTTA, A., *op. cit.*, str. 42.; IVANC, T., KRALJIĆ, S., *op. cit.*, str. 255.-256.

¹⁴ Tako u t. 69. Preambule Uredbe.

¹⁵ U hrvatskoj literaturi komentar normativnog sadržaja čl. 62. do čl. 73. Uredbe o Potvrdi sadržan je u JOSIPOVIĆ, T., ZGRABLJIĆ ROTAR, D., *op. cit.*, str. 523.-624.

¹⁶ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1329/2014 od 9. prosinca 2014. o uspostavi obrazaca iz Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Službeni list EU L 359, 16. 12. 2014., str. 30.-84.

¹⁷ Vidi Prilog 4. te Prilog 5. Provedbene uredbe.

¹⁸ Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i

Suda EU-a u predmetima C-102/18¹⁹ i C-301/20.²⁰ Također, bitno je analizirati od kakvog je značenja okolnost donošenja novog Zakona o izvanparničnom postupku (dalje u tekstu: ZIP)²¹ u postupku radi izdavanja Potvrde. Potom slijedi analiza i rasprava o vremenskom razdoblju u kojem vrijedi ovjerena preslika Potvrde, uzimajući u obzir i shvaćanje Suda EU-a koje se javilo u predmetu C-301/20.²² U četvrtom dijelu rada raspravlja se o učincima Potvrde, a u sklopu kojeg je dana i analiza novijeg shvaćanja Suda EU-a o valjanosti i dokaznoj snazi Potvrde koja je podnesena u postupku u drugoj državi članici, i to zemljišnoknjižnom postupku u cilju upisa prava vlasništva stečenog nasljeđivanjem.²³ U zaključnom dijelu rada sadržan je sažetak provedenog istraživanja te evaluacija shvaćanja Suda EU-a koje je on razvio u predmetima bitnim za izdavanje i upotrebu Potvrde, kao i promišljanja autora o značenju i domašaju odredaba Uredbe o Potvrdi u posljedičnim postupcima koji se vode zbog nasljeđivanja.

2. Postupak radi izdavanja Potvrde u kontekstu Uredbe (EU) br. 650/2012 i hrvatskog Zakona o provedbi Uredbe

2.1. Općenito o pravilima i prirodi postupka

Potvrdu izdaje sud ili drugo tijelo, odnosno osobe koji u skladu s nacionalnim pravom države članice imaju nadležnost u nasljednim predmetima s prekograničnim elementom.²⁴ Pritom se pojam sud treba tumačiti u sklopu Uredbe, i to ne isključivo kao pravosudno tijelo u konvencionalnom značenju, već ono obuhvaća i javne bilježnike ili registarske urede, odnosno sva ostala tijela i pravne stručnjake koji imaju nadležnost u nasljednim predmetima te ostvaruju pravosudnu funkciju ili su im povjerene ovlasti pravosudnog tijela ili postupaju pod nadzorom tog tijela u smislu odredbe čl. 3. st. 2. Uredbe.²⁵

Osnovna obilježja postupka radi izdavanja Potvrde sadržana su u odredbi čl. 66. Uredbe koja normira „razmatranje zahtjeva“. Pritom navedena odredba Uredbe ne daje odgovor na brojna pitanja, među ostalim, tko su stranke postupka izdavanja Potvrde te kako će nadležno tijelo određivati javne objave u cilju otvaranja mogućnosti „drugim korisnicima“ Potvrde da se pozovu na svoja prava. Polazeći od t. 70. Preambule Uredbe, trebalo bi primjenjivati nacionalno procesno pravo države članice izdavanja Potvrde u mjeri u kojoj Uredba ne sadrži rješenje, odnosno ako se do njega ne može doći tumačenjem odredaba Uredbe. Međutim, procesna autonomija država članica je ograničena načelima ekvivalentnosti te učinkovitosti, prema kojima nacionalna procesna pravila ne smiju biti nepovoljnija od onih koja su relevantna za slične slučajeve u sklopu

izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Narodne novine RH, br. 152/14.

¹⁹ Sud Europske unije, presuda od 17. siječnja 2019., *Klaus Manuel Maria Brisch*, C-102/18, ECLI:EU:C:2019:34.

²⁰ Sud Europske unije, presuda od 1. srpnja 2021., *UE, HC protiv Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG*, C-301/20, ECLI:EU:C:2021:528.

²¹ *Zakon o izvanparničnom postupku iz 2023.*, Narodne novine RH, br. 59/23.

²² Predmet C-301/20, *op. cit.*

²³ Riječ je o presudi Suda Europske unije od 9. ožujka 2023., *R.J.R. protiv Registru centras VĮ*, C-354/21, ECLI: ECLI:EU:C:2023:184.

²⁴ Vidi odredbu čl. 64. Uredbe.

²⁵ Vidi t. 20. Preambule Uredbe. Vidi i BASEDOW, J., DUTTA, A., *op. cit.*, str. 32.-33.

nacionalnog prava te onemogućavati ostvarivanje prava odnosno učinaka europskog instrumenta, a kako je to postavljeno u predmetu *Rewe*.²⁶

Analizirajući rješenja čl. 67. Uredbe, očito je da je postupak izdavanja Potvrde po svojoj prirodi nesporan, izvanparnični postupak. Uredba propisuje pretpostavke pod kojima nadležno tijelo izdavanja izdaje Potvrdu, odnosno slučajeve kada „osobito“ tijelo izdavanja neće izdati Potvrdu (čl. 67. st. 1. Uredbe).²⁷ (I) u hrvatskom kontekstu postupak radi izdavanja Potvrde po svojoj je prirodi izvanparnični postupak (*arg. ex* čl. 11. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe).²⁸ Međutim, (i) Zakon o provedbi Uredbe oskudno uređuje izvanparnični postupak radi izdavanja Potvrde.

Zakonom o provedbi Uredbe, u načelu, određeno je pitanje nadležnog tijela za izdavanje Potvrde (čl. 6.) te upotreba obrazaca za izdavanje Potvrde i same Potvrde (čl. 7. st. 1. i st. 3. Zakona o provedbi Uredbe). Uz to, propisane su stranke postupka izdavanja Potvrde, i to upućivanjem na čl. 63. st. 1. Uredbe, kao i odgovarajuća primjena Zakona o nasljeđivanju (dalje u tekstu: ZN)²⁹ na obavještanje i pozivanje stranaka javnom objavom (čl. 7. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe). Pravni lijekovi protiv Potvrde koju je izdao javni bilježnik, odnosno općinski sud te protiv rješenja općinskog suda o odbačaju ili odbijanju zahtjeva za izdavanje Potvrde, Zakonom o provedbi Uredbe postavljeni su na način da se upućuje na odgovarajuću primjenu odredaba ZN-a o prigovoru i žalbi protiv rješenja o nasljeđivanju.³⁰

Određujući postupovna pravila, ZN je uputio na odgovarajuću primjenu Zakona o parničnom postupku³¹ ako tim Zakonom nije drukčije određeno (čl. 175. st. 2. ZN). Uzimajući u obzir okolnost da je 2023. donesen novi ZIP te da je postupak izdavanja Potvrde po svojoj prirodi izvanparnični postupak, otvara se pitanje odgovarajuće primjene tog Zakona (ZIP). To i stoga, što novi ZIP u svojim prijelaznim i završnim odredbama ne uređuje odnos općih odredaba tog Zakona i odredaba o izvanparničnim postupcima koji su propisani posebnim zakonima, kao što je to slučaj s ZN-om. U tom kontekstu, i dok zakonodavac ne izvrši potrebne izmjene u ZN oko propisivanja (primarne) supsidijarne primjene novog ZIP-a,³² praksa bi mogla uskladiti primjenu

²⁶ Sud Europske unije, presuda od 16. prosinca 1976, *Rewe-Zentralfinanz eG und Rewe-Zentral AG protiv Landwirtschaftskammer für das Saarland*, C-33/76, ECLI:EU:C:1976:188. V. i LAW, S., NOWAK, J. T., Procedural Harmonisation by the European Court of Justice: Procedural Autonomy and the Member States Perspective u GASCÓN INCHAUSTI, F., HESS, B. (eds.), *The Future of the European Law of Civil Procedure, Coordination or Harmonisation?*, Intersentia, Cambridge, 2020., str. 31.-33.

²⁷ Usp. DUTTA, A., *op. cit.*, str. 45.

²⁸ Odredbom čl. 11. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe propisana je odgovarajuća primjena pravila Zakona o nasljeđivanju na sva pitanja postupka izdavanja, ispravka, izmjene ili opoziva te privremene obustave učinaka Potvrde ako nije drukčije određeno Uredbom ili tim Zakonom (Zakonom o provedbi Uredbe).

²⁹ *Zakon o nasljeđivanju*, Narodne novine RH, br. 48/03., 163/03., 35/05. – vidi čl. 1164. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, 127/13., 33/15., 14/19.

³⁰ Vidi odredbe čl. 185. do čl. 189. ZN-a.

³¹ *Zakon o parničnom postupku*, Službeni list SFRJ, br. 4/77. – 35/91.; Narodne novine RH, br. 26/91., 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. – vidi čl. 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. – vidi čl. 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. – vidi Odluku USRH-a od 20. prosinca 2006., 84/08., 96/08. – vidi Odluku USRH-a od 9. srpnja 2008., 123/08. – ispravak, 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – vidi Odluku USRH-a od 11. srpnja 2014., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23.

³² U osnovnim odredbama ZIP-a upućuje se na odgovarajuću primjenu ZPP-a na ona pitanja koja nisu uređena tim Zakonom (ZIP) ako ZIP-om ili drugim zakonom koji sadrži odredbe

odredaba ZN-a s okolnošću donošenja ZIP-a kao novog općeg okvira sudskog izvanparničnog postupanja³³ koji, među ostalim, sadrži i odredbe o sudjelovanju i ovlastima javnih bilježnika u izvanparničnom postupku.³⁴

2.2. Pokretanje postupka

Potvrda se izdaje na zahtjev osoba iz čl. 63. st. 1. Uredbe.³⁵ U sklopu hrvatskog Zakona o provedbi Uredbe, postupak radi izdavanja Potvrde bio bi dispozicijski izvanparnični postupak koji bi se pokretao na zahtjev nasljednika, legatara, izvršitelja oporuke ili upravitelja ostavine.³⁶ Praksa podnošenja zahtjeva za izdavanje Potvrde govori o složenosti sadržaja tog zahtjeva³⁷ unatoč obrascu koji je uspostavljen u cilju učinkovite i ujednačene primjene Potvrde kao europskog instrumenta.³⁸ Pritom je upotreba obrasca za izdavanje Potvrde fakultativne prirode, kako je to potvrdio i Sud EU-a³⁹ te postoji na jezicima svih država članica.⁴⁰

2.3. Dokazni postupak

Uredba oskudno propisuje postupak radi izdavanja Potvrde. Tijelo izdavanja Potvrde (u hrvatskom kontekstu, ostavinski sud odnosno javni bilježnik⁴¹) provjerava podatke i izjave te isprave i druge dokaze koje je dostavio podnositelj zahtjeva.⁴² Pritom Uredba u čl. 66. st. 1. izrijeком određuje da tijelo izdavanja Potvrde, kod dokaznih radnji, postupka po službenoj dužnosti ako je to propisano nacionalnim pravom države članice izdavanja ili poziva podnositelja zahtjeva da dostavi (druge) podatke u cilju odlučivanja o zahtjevu. Drugim riječima, odnos raspravnog i istražnog načela na području dokaza i dokazivanja u postupku izdavanja Potvrde zavisi od pristupa nacionalnog procesnog prava države članice izdavanja.⁴³

o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno (čl. 2. ZIP). U onim izvanparničnim postupcima u kojima bi opće odredbe ZIP-a imale značenje primarno supsidijarnog izvora, pravila ZPP-a bi se primjenjivala, kako je to istaknuto u procesnoj doktrini, „najpodređnije i najanalognije“. Tako DIKA, M., MAGANIĆ, A., Nacrt prijedloga zakona o izvanparničnom postupku – neka izabrana pitanja, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 44., br. 1., Rijeka, 2023, str. 211.

³³ Tako i *ibid.*, str. 208.

³⁴ Vidi odredbe čl. 49. do 53. ZIP-a.

³⁵ Vidi odredbu čl. 65. st. 1. Uredbe.

³⁶ Vidi odredbe čl. 63. st. 1. Uredbe te čl. 7. st. 1. Zakona o provedbi Uredbe.

³⁷ Odredbom čl. 65. st. 3. Uredbe propisuju se podaci koje mora sadržavati zahtjev za izdavanje Potvrde te isprave koje mora podnijeti podnositelj zahtjeva.

³⁸ Tako vidi u ARAS KRAMAR, S., What we have achieved with a European Certificate of Succession? A view from Croatia and Slovenia, *Acta Universitatis Lucian Blaga*, god. XVIII., br. 2., Sibiu, 2019., str. 155.

³⁹ Predmet C-102/18, *op. cit.*

⁴⁰ Vidi Nasljeđivanje (*E-justice*), dostupno na: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr#tocHeader0 (1. 3. 2025.).

⁴¹ Vidi čl. 6. Zakona o provedbi Uredbe.

⁴² Čl. 66. st. 1. reč. 1. Uredbe.

⁴³ O raspravnom i istražnom načelu u procesnoj doktrini, vidi TRIVA, S., DIKA, M., *Građansko parnično procesno pravo*, sedmo izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 174 *et seq.*

U sklopu postupanja hrvatskog nadležnog tijela, Zakon o provedbi Uredbe izrije kom ne uređuje pitanje odnosa tih dvaju načela. Polazeći od odgovarajuće primjene ZN-a na koju upućuje Zakon o provedbi Uredbe (čl. 11. st. 2.), u postupku radi izdavanja Potvrde dominira istražno načelo.⁴⁴ U izvanparničnom postupku izdavanja Potvrde primjena istražnog načela bi značila da bi nadležno tijelo (ostavinski sud odnosno javni bilježnik) morao moći dopuniti podatke iz zahtjeva za izdavanje Potvrde, saslušati osobe za koje postoji vjerojatnost da imaju nasljedno pravo i sl.⁴⁵ To je tim više značajno uzimajući u obzir da se postupak izdavanja i odlučivanja o zahtjevu za izdavanje Potvrde može provesti (i) ako je u tijeku ostavinski postupak pred sudom odnosno javnim bilježnikom (*arg. ex* čl. 6. st. 3. Zakona o provedbi Uredbe).⁴⁶ U sustavu postavljenom Uredbom ne zahtijeva se legalizacija ni druge formalnosti za isprave izdane u državi članici.⁴⁷

2.4. O određenju stranaka u postupku i javnoj objavi

Prema odredbi čl. 66. st. 4. Uredbe tijelo izdavanja Potvrde poduzima sve potrebne korake u obavještanju „korisnika“ o zahtjevu za Potvrdu. Izrije kom je postavljeno i da tijelo izdavanja sasluša „zainteresirane osobe“ i izvršitelje oporuke ili upravitelje ostavine te određuje javne objave u cilju omogućavanja (drugim) „korisnicima“ pozivanja na svoja prava (čl. 66. st. 4. reč. 2. Uredbe). Uz to, tijelo izdavanja Potvrde poduzima sve potrebne korake u obavještanju „korisnika“ o izdavanju Potvrde.⁴⁸ Analizirajući domašaj odredaba čl. 66. st. 4. te čl. 67. st. 2. Uredbe, otvara se pitanje tko su stranke postupka izdavanja Potvrde.

U t. 47. Preambule Uredbe navodi se da pojam korisnici, u načelu, obuhvaća nasljednike, legatere i osobe s pravom na nužni dio uzimajući u obzir razlike koje postoje u pravnim sustavima država članica. Max Planck Institute u svojim komentarima ističe da je riječ o osobi koja ima nasljedno pravo.⁴⁹ Zakonom o provedbi Uredbe propisano je da su stranke u postupku povodom zahtjeva za izdavanje Potvrde osobe iz čl. 63. st. 1. Uredbe; dakle, nasljednici, legatari, izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavine.⁵⁰

⁴⁴ Prema odredbi čl. 181. st. 2. ZN-a sud je ovlašten utvrđivati činjenice koje stranke u postupku nisu iznijele te izvesti i dokaze koje one nisu predložile ako ocijeni da su te činjenice i dokazi važni za odlučivanje u skladu s ZN-om. Uz to, odluka se može zasnivati i na dokazima koji nisu izvedeni pred sudom koji donosi odluku (čl. 181. st. 3. ZN). Međutim, primjena je istražnog načela pojedinim rješenjima ZN-a (ipak) ograničena. O tome vidi više MAGANIĆ, A., Opće institucije izvanparničnog procesnog prava (komparativna analiza hrvatskog, austrijskog i njemačkog izvanparničnog procesnog prava), Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2008., str. 161.

⁴⁵ Za primjenu istražnog načela u ostavinskom postupku, usp. ŠAGO, D., STANIĆ, M., Neke osobitosti ostavinskog postupka u RIJAVEC, V., JANEVSKI, A., GALIĆ, A., ČIZMIĆ, J., LAZIĆ SMOLJANIĆ, V., SESAR, M., ŠAGO, D. (ur.), Zbornik radova s II. međunarodnog savjetovanja Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2016., str. 237.

⁴⁶ Za raspravu o primjeni čl. 17. Uredbe koji je relevantan za slučaj kad je pred dvije države članice pokrenut ostavinski postupak, na postupak radi izdavanja Potvrde vidi u IVANC, T., KRALJIĆ, S., *op. cit.*, str. 257.-258.; BASEDOW, J., DUTTA, A., *op. cit.*, str. 139.-140.

⁴⁷ Čl. 74. Uredbe.

⁴⁸ Čl. 67. st. 2. Uredbe.

⁴⁹ BASEDOW, J., DUTTA, A., *op. cit.*, str. 128.

⁵⁰ Čl. 7. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe.

Također, Zakonom o provedbi Uredbe propisana je odgovarajuća primjena odredaba ZN-a o pozivanju oglasom na obavještanje i pozivanje stranaka javnom objavom (čl. 7. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe).⁵¹ Pritom je rok za javljanje sudu, odnosno javnom bilježniku dva mjeseca od objave oglasa u Narodnim novinama.⁵²

Primjena Uredbe pokazuje da hrvatska nadležna tijela u načelu održavaju ročište u povodu zahtjeva za izdavanje Potvrde te pozivaju stranke, u prvom redu, nasljednike na ročište u cilju njihova saslušanja te utvrđivanja činjenica u postupku.⁵³ Međutim, problemi se očituju u dostavi poziva na ročište u postupku, okolnosti da svim nasljednicima, i to onima koji nisu podnijeli zahtjev za izdavanje Potvrde nije uredna dostava poziva, a što onemogućava izdavanje Potvrde podnositelju zahtjeva.⁵⁴ Također, upućuje se da primjena rješenja o pozivanju stranaka objavom oglasa u Narodnim novinama može biti izazovna u kontekstu omogućavanja strankama prava na saslušanje u sklopu postupka radi izdavanja Potvrde.⁵⁵

Novi hrvatski ZIP određuje pojam stranke u izvanparničnom postupku u širem smislu, sljedeći u tome postavke germanske procesne doktrine.⁵⁶ ZIP izrijeком propisuje (i) mogućnost da osoba koja nije kao stranka sudjelovala u određenom postupku niti je bila naznačena kao stranka tijekom postupka te kojoj rješenje nije bilo dostavljeno, a ispunjava uvjete da se smatra strankom, podnese žalbu sve dok je može podnijeti osoba koja je kao stranka sudjelovala u tom postupku ili je u njemu bila naznačena u tom svojstvu (čl. 36. st. 2. ZIP). Također, odgovor na žalbu može podnijeti i osoba koja nije kao stranka sudjelovala u određenom postupku niti je bila naznačena kao stranka tijekom postupka te kojoj rješenje nije bilo dostavljeno, a ispunjava uvjete da se smatra strankom (čl. 37. st. 3. ZIP). Takva se stranka u austrijskoj procesnoj doktrini označava kao *nicht aktenkundige (übergangene) Partei*; dakle, stranka koja nije bila obuhvaćena tijekom prvostupanjskog postupka, ali joj je omogućeno sudjelovanje u postupku povodom pravnog lijeka.⁵⁷ Upravo u slučaju izvanparničnog postupka radi izdavanja Potvrde kojeg može obilježiti višestranačje, a posebice imajući u vidu problematiku određivanja stranaka tog postupka, odnosno objavljivanje poziva potencijalnim „korisnicima“ Potvrde javnom objavom, odredba čl. 36. st. 2. ZIP-a mogla bi biti od implementacijsko-praktičnog značenja.⁵⁸

⁵¹ Ostavinski sud odnosno javni bilježnik pozvat će na ostavinsku raspravu oglasom u slučajevima kad su nasljednici nepoznati ili im je nepoznato boravište ili se nalaze u inozemstvu ili su inače nedostupni, a nemaju punomoćnika pa im nije bilo moguće dostaviti poziv (čl. 218. st. 1. i st. 3. ZN). Vidi i GAVELLA, N., BELAJ, V., Nasljedno pravo, treće izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2008., str. 478.

⁵² Čl. 7. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe.

⁵³ Aras Kramar, S., *op. cit.*, str. 156.-157.

⁵⁴ *Loc. cit.*

⁵⁵ *Loc. cit.*

⁵⁶ Vidi § 2. *Bundesgesetz über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen (Außerstreitgesetz)* od 12. prosinca 2003., BGBl. I 2003/111, s posljednjim izmjenama i dopunama, BGBl. I 2019/38, dostupno na: <https://www.jusline.at/gesetz/ausstrg> (1. 3. 2025.); vidi § 7. *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* od 17. prosinca 2008., BGBl. I S. 2586, 2587, s posljednjim izmjenama i dopunama, BGBl. 2023 I Nr. 411, dostupno na: <https://www.gesetze-im-internet.de/famfg/BJNR258700008.html> (1. 3. 2025.).

⁵⁷ RECHBERGER, W. H., *Kommentar zum Außerstreitgesetz*, Verlag Österreich, Wien, 2013., str. 192.-193.

⁵⁸ Max Planck Institute u svojim komentarima ističe značenje odredaba Uredbe o dvostrukom obavještanju korisnika, prvo, o zahtjevu za izdavanje Potvrde, a potom o izdavanju

Odgovarajuća primjena općih odredaba ZIP-a u izvanparničnom postupku radi izdavanja Potvrde bitna je i za druga postupovnoppravna pitanja. Tako ZIP uređuje povlačenje prijedloga u izvanparničnom postupku zavisno od načina njegova pokretanja.⁵⁹ Pritom je za dispozicijski izvanparnični postupak, kakav je postupak izdavanja Potvrde, na bitno drukčiji način postavljen institut povlačenja prijedloga nego u ZPP-ovskom sustavu parničnog procesnog prava.⁶⁰ Tomu treba pridodati rješenja o troškovima izvanparničnog postupka koja su ZIP-om određena ovisno o tome sudjeluju li u postupku stranke s zajedničkim interesom, odnosno stranke sa suprotnim interesima.⁶¹

ZIP-om je propisano i pitanje revizije, i to upućivanjem na ZPP i reviziju po pret-hodnom dopuštenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske.⁶² Dakle, ZIP je na drukčiji način pristupio pitanju revizibilnosti izvanparničnih predmeta koja je u načelu bila isključena u takvim predmetima. U tom smislu, (i) ZN propisuje da u ostavinskom postupku nisu dopušteni izvanredni pravni lijekovi (čl. 190. ZN). Međutim, shvaćanje o (ne)dopuštenosti revizije u ostavinskom postupku može biti dvojbeno, uzimajući u obzir i rješenje iz čl. 285. st. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2003. godine.⁶³ Stoga je bitno da se praksa odredi prema odgovarajućoj primjeni općih odredaba ZIP-a unatoč rješenju iz čl. 175. st. 2. ZN-a o odgovarajućoj primjeni ZPP-ovskog, parničnog sustava (i prije nego što se izvrše odgovarajuće intervencije u navedenu odredbu ZN-a).

2.5. Dostava ovjerenih preslika Potvrde u svjetlu shvaćanja Suda EU-a u predmetu C-301/20

Povezano s određivanjem stranaka postupka izdavanja Potvrde, otvara se pitanje kojim osobama se dostavlja ovjerena preslika Potvrde. Prema Uredbi, nadležno tijelo izdaje Potvrdu bez odgode (čl. 67. st. 1. Uredbe). Izvornik Potvrde ostaje kod tijela koje ju je izdalo, dok se podnositelju zahtjeva i svakoj drugoj osobi koja dokaže pravni interes izdaju njezine ovjerene preslike (čl. 70. st. 1. Uredbe). Unatoč tomu, prema odredbi čl. 67. st. 2. Uredbe, nadležno tijelo izdavanja poduzima sve potrebne korake u obavješćavanju korisnika o izdavanju Potvrde. S druge strane, hrvatskim Zakonom o provedbi Uredbe je izrijekom određeno da ostavinski sud, odnosno javni bilježnik, ako su ispunjene pretpostavke za izdavanje Potvrde, nju izdaje na propisanom obrascu te dostavlja (svim!) strankama njezinu ovjerenu presliku (čl. 7. st. 3. Zakona o provedbi

Potvrde, u cilju sprječavanja „lažnih“ Potvrda u najranijoj mogućoj fazi, ali i uzimajući u obzir temeljno procesno pravo na pravično suđenje. BASEDOW, J., DUTTA, A., *op. cit.*, str. 128.-129.

⁵⁹ Vidi čl. 12. ZIP-a.

⁶⁰ O dispozicijskim i oficijelnim izvanparničnim postupcima prema novom hrvatskom ZIP-u, vidi više MAGANIĆ, A., Novi Zakon o izvanparničnom postupku, u Novine u građanskom zakonodavstvu – 2023., Zbornik radova, Vrhovni sud Republike Hrvatske, Pravosudna akademija, Tuhelj, 2023., str. 19.

⁶¹ Vidi čl. 32. ZIP-a.

⁶² Vidi čl. 45. ZIP-a. Za intervencije u institut revizije u parničnom postupku, vidi *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2019. godine*, Narodne novine RH, br. 70/19.

⁶³ Odredbom čl. 285. st. 2. *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2003. godine* (Narodne novine RH, br. 117/03.) određeno je da se u sudskim postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZPP-a, a koji su okončani nakon 1. prosinca 2003., može podnijeti prijašnja tzv. izvanredna revizija (iz prij. čl. 382. st. 2. ZPP-a). O tome vidi više u ŠAGO, D., STANIĆ, M., *op. cit.*, str. 246.

Uredbe). Pritom su u sklopu Zakona o provedbi Uredbe kao stranke u postupku u povodu zahtjeva za izdavanje Potvrde određene (sve) osobe koje su ovlaštene zahtijevati njezino izdavanje; dakle, nasljednici, legatari, izvršitelj oporuke ili upravitelj ostavine (čl. 7. st. 2. Zakona o provedbi Uredbe; čl. 63. st. 1. Uredbe). Međutim, interesantno je istaknuti i shvaćanje koje se javilo u praksi, prema kojemu se u situaciji više nasljednika, ovjerena preslika Potvrde dostavlja samo podnositelju zahtjeva, dok se ostale stranke samo obavještavaju o tome da je izdana Potvrda.⁶⁴

U predmetu C-301/20 Sud EU-a iznio je tumačenje koje je bitno po pitanju sudjelovanja više stranaka u postupku izdavanja Potvrde.⁶⁵ Sudu je bilo upućeno pitanje treba li čl. 65. st. 1. u vezi s čl. 69. st. 3. Uredbe tumačiti na način da učinci Potvrde nastupaju u odnosu na sve osobe koje su u njoj poimence navedene kao nasljednici, legatari, izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavine, pa i onda kad nisu same zatražile njezino izdavanje.⁶⁶ Sud navodi da je u odredbi čl. 63. st. 1. i st. 2. t. a) Uredbe istaknut popis osoba koje mogu upotrijebiti Potvrdu, da su to nasljednici, legatari koji imaju izravna prava u nasljedstvu i izvršitelji oporuka ili upravitelji ostavina, a kako bi u drugoj državi članici, među ostalim, dokazale svoj status i/ili svoja nasljedna prava.⁶⁷ Sud dalje pojašnjava da se Potvrda izdaje na zahtjev bilo koje od tih osoba, pozivom na odredbu čl. 65. st. 1. Uredbe.⁶⁸ Uz to, da se u zahtjevu za izdavanje Potvrde moraju, među ostalim, navesti podaci o mogućim korisnicima na temelju raspolaganja imovinom zbog smrti i/ili po samom zakonu, a koji sami nisu podnijeli zahtjev.⁶⁹ Sud naglašava da se taj podatak u skladu s odredbom čl. 68. t. g) Uredbe mora odrediti i u samoj Potvrdi.⁷⁰ Polazeći od odredbe čl. 69. st. 3. Uredbe prema kojoj se plaćanja ili prijenos imovine na temelju podataka iz Potvrde mogu izvršiti u korist osobe koja je u njoj navedena kao nasljednik, legatar, izvršitelj oporuke ili upravitelj ostavine (iako ona nije imala status podnositelja zahtjeva), Sud EU-a zaključuje da Potvrda proizvodi učinke prema svim osobama koje su u njoj poimence navedene, čak i ako nisu same zatražile njezino izdavanje.⁷¹

Bitno je istaknuti i argumentaciju te tumačenje Suda EU-a o odredbi čl. 70. st. 1. Uredbe. Prema shvaćanju Suda, osoba koja je predložila ovjerenu presliku Potvrde ne mora biti nužno ona koja je zahtijevala njezino izdavanje.⁷² To i stoga što u skladu s odredbom čl. 70. st. 1. Uredbe nadležno tijelo izdaje jednu ili više ovjerenih preslika podnositelju zahtjeva i svakoj osobi koja dokaže pravni interes.⁷³ Konačno, Sud EU-a ocjenjuje da Uredba, niti jednom svojom odredbom, ne propisuje da osoba koja upotrebljava ovjerenu presliku Potvrde mora imati procesni položaj podnositelja zahtjeva u postupku njezina izdavanja u cilju ostvarivanja njezinih učinaka.⁷⁴

⁶⁴ ARAS KRAMAR, S., *op. cit.*, str. 159.

⁶⁵ Predmet C-301/20, *op. cit.* O činjeničnom opisu predmeta te drugim pitanjima koje je razmatrao Sud EU-a u tom predmetu, vidi više *infra ad* 3.2.

⁶⁶ Vidi *ibid.*, t. 38.

⁶⁷ *Ibid.*, t. 39.

⁶⁸ Vidi *ibid.*, t. 40.

⁶⁹ *Loc. cit.*

⁷⁰ *Loc. cit.*

⁷¹ Tako u *ibid.*, t. 41. i t. 45.

⁷² *Ibid.*, t. 42.

⁷³ Vidi *loc. cit.*

⁷⁴ Tako u *ibid.*, t. 43.

3. O sadržaju i razdoblju u kojem vrijede ovjerene preslike Potvrde

3.1. Općenito

Potvrda se izdaje na obrascu koji je sastavni dio Provedbene uredbe.⁷⁵ Unatoč postojanju obrazaca koji su dostupni na jezicima svih država članica, primjena Uredbe pokazuje da se Potvrda izdaje na cjelovitim obrascima, i onda kad dijelovi obrasca nisu relevantni u konkretnom predmetu.⁷⁶ Tomu treba pridodati da nadležna hrvatska tijela zahtijevaju prijevod Potvrda, i to prijevod obrasca na kojem je izdana Potvrda u cijelosti iako određeni dijelovi nisu uopće ispunjeni.⁷⁷

Nadležno tijelo izdaje Potvrdu bez odgode (čl. 67. st. 1. Uredbe). Uz to, precizirano je da izvornik Potvrde ostaje kod tijela koje ju je izdalo, dok se podnositelju zahtjeva i svakoj drugoj osobi koja dokaže pravni interes izdaju njezine ovjerene preslike (čl. 70. st. 1. Uredbe). Bitno je da ovjerene preslike Potvrde (u načelu) vrijede u ograničenom razdoblju od šest mjeseci, a što se naznačuje u ovjerenom presliku određivanjem datuma isteka (čl. 70. st. 3. Uredba).⁷⁸ Iznimno i u opravdanim slučajevima tijelo izdavanja ima ovlast odrediti dulje razdoblje važenja ovjerene preslike Potvrde.⁷⁹ Kada to razdoblje istekne, svaka osoba koja posjeduje ovjerenu presliku Potvrde mora zahtijevati produljenje razdoblja važenja ovjerene preslike ili zatražiti novu ovjerenu presliku Potvrde od tijela izdavanja kako bi (dalje) mogla upotrebljavati Potvrdu za svrhe izrijekom postavljene u Uredbi.⁸⁰

3.2. Odluka Suda EU-a u predmetu C-301/20

3.2.1. Činjenični opis

U predmetu C-301/20 Vrhovni sud Austrije (*Oberster Gerichtshof*) uputio je zahtjev za prethodnu odluku Sudu EU-a.⁸¹ Taj je zahtjev upućen u sklopu spora između nasljednika, i to sina i kćeri ostavitelja čije je zadnje uobičajeno boravište bilo u Španjolskoj te *Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG* banke sa sjedištem u Austriji.⁸² Spor se vodio povodom zahtjeva za povrat novčanog iznosa te vrijednosnih papira koje je ta banka stavila u sudski polog.⁸³

Ostavitelj je imao svoje posljednje uobičajeno boravište u Španjolskoj te je nakon njegove smrti ostavinski postupak vođen pred španjolskim javnim bilježnikom.⁸⁴ Njegovi nasljednici, sin i kćer, zatražili su predaju predmeta koji se nalazio u pologu te su u tu svrhu predložili Općinskom sudu u Bregenzu, Austrija (*Bezirksgericht Bregenz*) ovjerenu presliku Potvrde koju je španjolski javni bilježnik izdao na zahtjev (samo) jednog nasljednika, i to kćeri ostavitelja.⁸⁵ U toj je preslici Potvrde, u rubrici „vrijedi

⁷⁵ Vidi Prilog 5. Provedbene uredbe.

⁷⁶ Tako u ARAS KRAMAR, S., *op. cit.*, str. 161.

⁷⁷ Tako u *loc. cit.*

⁷⁸ Prema odredbi čl. 7. st. 3. Zakona o provedbi Uredbe, rok od šest mjeseci u kojem vrijedi ovjerena preslika Potvrde računa se od trenutka njezina izdavanja.

⁷⁹ Vidi čl. 70. st. 3. Uredbe.

⁸⁰ Vidi čl. 70. st. 3. Uredbe.

⁸¹ Predmet C-301/20, *op. cit.*

⁸² Vidi *ibid.*, t. 2.

⁸³ *Loc. cit.*

⁸⁴ Vidi *ibid.*, t. 12.

⁸⁵ Vidi *ibid.*, t. 13.

do” navedena napomena „neograničeno”.⁸⁶ Drugi nasljednik, sin ostavitelja, u ovjerenoj preslici Potvrde označen je kao osoba koja ima pravo na polovinu ostavine, uz svoju sestru (drugog nasljednika).⁸⁷

Sumarno, u tom predmetu koji se vodio pred austrijskim sudovima, Zemaljski sud u Feldkirchu (*Landesgericht Feldkirch*) postupajući po žalbi protiv odluke prvostupanjskog suda, izrazio je shvaćanje da samo osoba koja je zatražila izdavanje Potvrde može dokazati svoja prava njezinim predloženjem, da je izdavanje preslike Potvrde bez ograničenja važenja protivno zahtjevu prema kojem ona vrijedi u ograničenom razdoblju od šest mjeseci te, konačno, da ovjerena preslika Potvrde mora vrijediti na dan donošenja odluke prvostupanjskog suda.⁸⁸ U povodu revizije protiv odluke Zemaljskog suda, austrijski Vrhovni sud uputio je zahtjev za prethodnu odluku.

(I) austrijski Vrhovni sud dvoji oko važenja preslike Potvrde koja ne sadrži datum njezina isteka.⁸⁹ Pritom taj Sud otvara pitanje bi li se napomena „neograničeno” mogla tumačiti u smislu čl. 70. st. 3. Uredbe kao „iznimni slučaj”.⁹⁰ Uz to, i taj Sud dvoji odnosi li se učinak ovjerene preslike Potvrde samo na podnositelja zahtjeva ili i na sve osobe koje su u njoj označene.⁹¹ Vrhovni sud dvoji i oko posljedica isteka razdoblja valjanosti ovjerene preslike Potvrde na moguće postupke koji su u tijeku, a u kojima je ona predložena.⁹² U tom smislu Vrhovni sud se poziva na različita shvaćanja doktrine i prakse o pitanju je li dovoljno da preslika Potvrde vrijedi na dan podnošenja zahtjeva tijelu pred kojim se vodi postupak ili ta preslika mora vrijediti u trenutku donošenja odluke.⁹³

3.2.2. Analiza shvaćanja Suda EU-a

U povodu pitanja austrijskog Vrhovnog suda o valjanosti ovjerene preslike Potvrde u kojoj je označeno da vrijedi „neograničeno”, Sud EU-a je naglasio da rok propisan st. 3. čl. 70. Uredbe ne utječe na razdoblje važenja Potvrde, već njezinih ovjerenih preslika.⁹⁴ Sud ističe da je ograničenje razdoblja važenja preslika Potvrde određeno uvažavajući okolnost da Potvrda proizvodi učinke u svim državama članicama.⁹⁵ Istaknuo je i značenje predmnjeva koje Uredba veže uz Potvrdu te nužnost osiguranja podudarnosti stvarnog stanja te ovjerenog sadržaja Potvrde.⁹⁶ Sud EU-a, zaključuje, da se odredba čl. 70. st. 3. Uredbe treba tumačiti na način da ovjerena preslika Potvrde na kojoj je označeno „neograničeno trajanje”, vrijedi u razdoblju od šest mjeseci od datuma njezina izdavanja.⁹⁷

Razmatrajući drugo pitanje o tome je li dovoljno da preslika Potvrde vrijedi na dan podnošenja zahtjeva tijelu pred kojim se vodi postupak ili ta preslika mora vrijediti

⁸⁶ *Loc. cit.*

⁸⁷ *Loc. cit.*

⁸⁸ Tako u *ibid.*, t. 14.

⁸⁹ Vidi *ibid.*, t. 16.

⁹⁰ *Loc. cit.*

⁹¹ Tako u *ibid.*, t. 17.

⁹² Vidi *ibid.*, t. 18.

⁹³ Tako u *loc. cit.*

⁹⁴ Tako u *ibid.*, t. 21.

⁹⁵ Tako u *ibid.*, t. 23.

⁹⁶ Vidi *loc. cit.*

⁹⁷ Tako u *ibid.*, t. 28.

i u trenutku donošenja odluke, Sud EU-a je shvaćanja da ovjerena preslika Potvrde proizvodi učinke ako je vrijedila prilikom njezina prvog podnošenja nadležnom tijelu.⁹⁸ Prihvaćanje drugog shvaćanja, da ovjerena preslika Potvrde vrijedi na datum donošenja odluke (ili tijekom tog postupka u kojem je predložena), zaključuje Sud EU-a, moglo bi ugroziti prava nasljednika i drugih osoba koje imaju pravo na nasljedstvo.⁹⁹ Treba uzeti u obzir i okolnost da te osobe nemaju utjecaj na trajanje postupka u kojem će biti donesena odluka te da bi prihvaćanje suprotnog shvaćanja značilo, podcrtava Sud EU-a, da one moraju više puta zahtijevati izdavanje i podnositi presliku Potvrde u postupku.¹⁰⁰ Sud ističe i cilj kojim se europski zakonodavac vodio, i to da se nasljednopravni predmeti s prekograničnim elementom riješe brzo, skladno i učinkovito.¹⁰¹

Unatoč priklanjanja shvaćanju da je dovoljno da ovjerena preslika Potvrde vrijedi u trenutku pokretanja relevantnog postupka u kojem je predložena, treba primijetiti i drugo shvaćanje suda EU-a. Sud EU-a naglašava da ako tijelo kojem je predložena ovjerena preslika Potvrde ima podatke koji razumno opravdavaju sumnju u njezin sadržaj, ono iznimno može zahtijevati podnošenje nove preslike ili preslike čije je razdoblje važenja produljeno.¹⁰²

Primjena Uredbe u Hrvatskoj pokazuje da je, kao pravilo, riječ o ovjerenim preslikama Potvrde s ograničenim rokom od šest mjeseci.¹⁰³ Međutim, primjena pokazuje i da je u određenim predmetima, i to zemljišnoknjižnim postupcima u kojim je Potvrda bila predložena u cilju upisa prava vlasništva taj rok od šest mjeseci bio suviše kratak, uzimajući u obzir postupanje prvostupanjskog i drugostupanjskog suda.¹⁰⁴ Vidljivo je da shvaćanje Suda EU-a o tome da je dovoljno da ovjerena preslika Potvrde vrijedi samo u trenutku pokretanja postupka nije beziznimno. U tom smislu bit će interesantno pratiti razvoj pravnog standarda „opravdana sumnja“, odnosno hoće li to ipak (p) ostati pravilo, u kojim slučajevima tijelo kojem je predložena Potvrda može zahtijevati podnošenje nove preslike Potvrde ili preslike čije je razdoblje produljeno. Različita su i shvaćanja što nakon isteka razdoblja važenja ovjerene preslike Potvrde. Uredba govori o „produljenju razdoblja važenja ovjerenog preslika“ ili o tome da stranka zatraži „novi ovjereni preslik od tijela izdavanja“.¹⁰⁵ U postupanju hrvatskih nadležnih tijela javilo se shvaćanje o tome da ona trebaju izdati novu Potvrdu, i ako se radi o javnim bilježnicima kao povjerenicima suda, naplatiti (novu) jedinstvenu nagradu.¹⁰⁶

⁹⁸ Tako u *ibid.*, t. 37.

⁹⁹ *Ibid.*, t. 33.

¹⁰⁰ *Loc. cit.*

¹⁰¹ Tako u *ibid.*, t. 34.

¹⁰² Tako u *ibid.*, t. 36.

¹⁰³ Vidi ARAS KRAMAR, S., *op. cit.*, str. 166.-167.

¹⁰⁴ Javilo se i shvaćanje u postupanju hrvatskih javnih bilježnika da bi u slučaju zemljišnoknjižnih postupaka svaku ovjerenu presliku Potvrde trebao pratiti i zapisnik o posvjedočenju činjenica kao „most“ između ovjerene preslike Potvrde izdane u drugoj državi članici i zemljišne knjige. Tako KRAJCAR, D., Primjer primjene EU Uredbe o nasljeđivanju, Javni bilježnik, god. XXI., br. 44., Zagreb, 2017., str. 104.

¹⁰⁵ Čl. 70. st. 3. Uredbe.

¹⁰⁶ Tako vidi u ARAS KRAMAR, S., *op. cit.*, str. 166.-167.

4. Učinci Potvrde

4.1. Općenito

Uredbom nije određena sama priroda Potvrde. Međutim, Uredba sadrži odredbe o učincima Potvrde. Predmnijeva se da Potvrda istinito dokazuje elemente koji su određeni prema mjerodavnom pravu za nasljeđivanje ili prema bilo kojem drugom mjerodavnom pravu za određene elemente.¹⁰⁷ Tomu treba pridodati daljnju odredbu prema kojoj se predmnijeva da osoba koja je u Potvrdi određena kao nasljednik, legatar, izvršitelj oporuke ili upravitelj ostavine ima status i/ili prava ili ovlasti određene u Potvrdi, bez uvjeta i/ili ograničenja tih prava ili ovlasti, osim onih koji su u njoj određeni.¹⁰⁸

Bitna je odredba čl. 69. st. 5. Uredbe, prema kojoj je Potvrda valjana isprava za upis promjena prava na imovini na temelju nasljeđivanja u upisnik države članice. Stoga bi država članica izdavanja Potvrde, što je izrijeком postavljeno u t. 68. Preambule Uredbe, trebala uzeti u obzir formalnosti koje se zahtijevaju za upis odgovarajućih promjena prava na nekretnini u državi članici upisnika (*lex rei sitae*) iako je postupak upisa u upisnik prava na takvoj imovini isključen iz područja primjene Uredbe.¹⁰⁹

4.2. Odluka Suda EU-a u predmetu C-354/21

4.2.1. Činjenični opis

U predmetu C-354/21 nasljednik je nakon smrti ostaviteljice (majke) zatražio izdavanje Potvrde od nadležnog njemačkog suda, uzimajući u obzir da je njezino uobičajeno boravište bilo u Njemačkoj.¹¹⁰ Nasljedniku je ta Potvrda bila bitna jer je ostavina obuhvaćala imovinu koja se nalazila i u Litvi.¹¹¹ Dana 24. rujna 2018. Općinski sud u Bad Urachu, Njemačka (*Amtsgericht Bad Urach*) izdao je (nacionalnu) potvrdu o nasljeđivanju te Europsku potvrdu o nasljeđivanju u kojoj je bilo potvrđeno da je ostaviteljica svoju imovinu ostavila tom nasljedniku (kao jedinom nasljedniku), a koji je bezuvjetno prihvatio nasljedstvo.¹¹²

Dana 15. ožujka 2019. nasljednik je podnio Središnjem registru, državnom tijelu zaduženom za vođenje katastra i zemljišnih knjiga u Litvi, prijedlog za upis promjene prava vlasništva na nekretnini koja se nalazi u Litvi.¹¹³ Kao prilog prijedlogu, nasljednik je podnio nacionalnu (njemačku) potvrdu o nasljeđivanju te Europsku potvrdu o nasljeđivanju.¹¹⁴ Odsjek zemljišnoknjižnog odjela u Tauragėu Službe središnjeg registra odbio je opisani prijedlog nasljednika, obrazlažući svoju odluku okolnošću da Europska potvrda ne sadrži potrebne podatke za identifikaciju nekretnine u skladu s litvanskim Zakonom o zemljišnim knjigama.¹¹⁵ Nasljednik, podnositelj prijedloga za upis prava vlasništva na nekretnini bezuspješno je podnio žalbu Povjerenstvu za rješavanje sporova

¹⁰⁷ Čl. 69. st. 2. reč. 1. Uredbe.

¹⁰⁸ Čl. 69. st. 2. reč. 2. Uredbe.

¹⁰⁹ Vidi čl. 1. st. 2. t. l) Uredbe.

¹¹⁰ Vidi t. 19. i t. 20. u predmetu C-354/21, *op. cit.*

¹¹¹ Vidi *ibid.*, t. 20.

¹¹² *Ibid.*, t. 21.

¹¹³ Vidi *ibid.*, t. 22.

¹¹⁴ *Loc. cit.*

¹¹⁵ Vidi *ibid.*, t. 23.

pri Središnjem registracijskom uredu središnjeg registra.¹¹⁶ U nacionalnom postupku, nasljednik je podnio i tužbu protiv navedenih odluka Okružnom upravnom sudu u Klaipėdi (*Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmai*), koja je bila odbijena kao neosnovana.¹¹⁷ U povodu žalbe protiv te presude Vrhovni upravni sud Litve (*Lietuvos vyriausiosios administracinės teismas*) prekinuo je postupak te uputio zahtjev za prethodnu odluku Sudu EU-a.¹¹⁸

Litvanski Vrhovni upravni sud u svojem zahtjevu naglašava da okolnost da je izdana Potvrda ne znači da se ne trebaju primjenjivati uvjeti za upis u zemljišne knjige u skladu s pravom države članice upisnika.¹¹⁹ Uz to, da će se Potvrda u sklopu Uredbe smatrati valjanom ispravom na temelju koje bi se promjene prava vlasništva zbog nasljeđivanja upisivale u litvanske zemljišne knjige, (samo) ako su podaci koji su određeni u Uredbi te Provedbenoj uredbi odnosno obrascu Potvrde i sadržani u samoj Potvrdi.¹²⁰ Litvanski sud ističe i praksu njemačkih sudova koji u Potvrdi ne određuju dio svakog nasljednika odnosno popis prava i/ili imovine svakog nasljednika.¹²¹

4.2.2. Analiza shvaćanja Suda EU-a

U svojoj odluci Sud EU-a naglašava da je Potvrda instrument prava EU-a na koju se primjenjuje autonomni pravni sustav postavljen odredbama Uredbe.¹²² Također, Sud EU-a upućuje na okolnost da nadležno tijelo izdavanja mora obvezno upotrijebiti obrazac Potvrde sadržan u Provedbenoj uredbi.¹²³ Po pitanju učinaka Potvrde, iako je Potvrda valjana isprava za upis prava vlasništva na temelju nasljeđivanja u upisnik države članice, Sud ističe da time nije dovedena u pitanje primjena odredbe Uredbe kojom su takvi zahtjevi za upis isključeni iz njezina područja primjene.¹²⁴ Stoga, Sud ocjenjuje, na državi članici upisnika je određivanje uvjeta koje treba ispuniti radi upisa prava na nekretninama.¹²⁵

U okolnostima kad je nadležnom tijelu za upis države članice podnesen prijedlog za upis prava vlasništva nekretnine koja nije određena u priloženoj Potvrdi, Sud EU-a zaključuje kao i litvanski Vrhovni upravni sud, da to tijelo može odbiti prijedlog za upis.¹²⁶ Međutim, naglašava i da se prihvaćanjem toga shvaćanja ne dovodi u pitanje valjanost Potvrde o drugim podacima koje potvrđuje (poput, statusa nasljednika).¹²⁷ Stoga odredbe čl. 1. st. 2. t. I), čl. 68. t. I) te čl. 69. st. 5. Uredbe treba tumačiti na način da im se ne protivi pravni propis države članice koji određuje da se prijedlog za upis prava na nekretnini u zemljišne knjige može odbiti ako je jedina isprava podnesena u prilog prijedlogu Potvrda u kojoj ta nekretnina nije određena.¹²⁸

¹¹⁶ Vidi *ibid.*, t. 24.

¹¹⁷ Vidi *ibid.*, t. 25.

¹¹⁸ Vidi *ibid.*, t. 26.

¹¹⁹ Vidi *ibid.*, t. 27.

¹²⁰ Vidi *ibid.*, t. 30. i t. 31.

¹²¹ *Ibid.*, t. 32.

¹²² Vidi *ibid.*, t. 40. Vidi i Sud Europske unije, presuda od 21. lipnja 2018., *Vincent Pierre Oberle*, C-20/17, ECLI:EU:C:2018:485.

¹²³ Vidi predmet C-354/21, *op. cit.*, t. 46.

¹²⁴ Vidi *ibid.*, t. 47. i t. 48.

¹²⁵ *Ibid.*, t. 49.

¹²⁶ Tako u *ibid.*, t. 51.

¹²⁷ Tako u *ibid.*, t. 52.

¹²⁸ Tako u *ibid.*, t. 53.

Zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-354/21 ne iznenađuje. Još u vrijeme donošenja Uredbe otvaralo se pitanje značenja Potvrde kao valjane osnove za upis promjene prava vlasništva na nekretninama, polazeći od posebnosti pojedinih europskih pravnih sustava,¹²⁹ dok je primjena Uredbe (samo) aktualizirala to pitanje.

Promatrajući postupanje hrvatskih nadležnih tijela u povodu njemačkih Potvrda u kojima izostaje određenje nekretnine, praksa je šarolika. Među ostalim, inzistira se na javnobilježničkom zapisniku o posvjedočenju činjenica kao javnoj ispravi; dakle, zapisniku s točnim opisom nekretnine i drugim podacima koji se nalaze u zemljišnim knjigama a ne odgovaraju onima u Potvrdi (poput, prezimena ostavitelja i sl.).¹³⁰ S druge strane, javilo se i shvaćanje hrvatskog drugostupanjskog suda u povodu žalbe protiv odluke kojom je odbijen prijedlog za upis na temelju njemačke Potvrde, da inzistiranje na okolnosti da Potvrda sadrži sve podatke prema nacionalnom pravu države članice upisnika te koje je predlagatelju otežano odnosno nemoguće pribaviti, oduzima samoj Potvrdi značenje te konačno, škodi svrsi Uredbe.¹³¹ Tu je hrvatski drugostupanjski sud podcrtao da Potvrda koju je izdalo nadležno tijelo predstavlja valjanu ispravu za upis prava vlasništva naslijeđene imovine te da je nadležno tijelo države članice upisa ovlašteno zatražiti dodatne podatke, odnosno da mu se predoče dodatne isprave u skladu s pravom države u kojoj se provodi upis.¹³² Stoga zaključuje drugostupanjski sud, nema zapreke za upis prava (su)vlasništva na nekretnini ostavitelja iako ona nije određena u skladu s *lex rei sitae*.^{133 134}

Na pragu iznesenog shvaćanja hrvatskog drugostupanjskog suda još je ranije slovenski Viši sud u Kopru (*Višje sodišče v Kopru*) ocijenio da je shvaćanje prvostupanjskog suda (koji je odbio upis prava vlasništva na temelju njemačke Potvrde) u suprotnosti sa svrhom Uredbe te javnim interesom koji zahtijeva da se omogući prijenos vlasništva u slučaju smrti, odnosno da zemljišna knjiga odražava stvarno stanje.¹³⁵ U predmetu je stranka označila nekretninu u prijedlogu za upis prava vlasništva u skladu sa stvarnim zemljišnoknjižnim stanjem.¹³⁶ Sud u svojoj odluci naglašava t. 18. Preambule Uredbe, i to da tijelo koje vodi upisnik može zatražiti od podnositelja zahtjeva dodatne podatke ili podnošenje dodatnih isprava u skladu s *lex rei sitae*.¹³⁷ Dakle, Viši sud u Kopru zaključuje da podaci koji se zahtijevaju za upis u zemljišnu knjigu ne moraju biti nužno

¹²⁹ Devaux kao zahtjeve francuskog prava navodi podatke o katastru, podrijetlu imovine te vrijednosti imovine. Stoga otvara pitanje razvoja Potvrde te njezinog značenja kao nadređenog europskog instrumenta koji je provediv u svakoj državi članici (DEVAUX, A., *The European Regulations on Succession of July 1012: A Path Towards the End of the Succession Conflicts of Law in Europe, or Not?*, *International Lawyer*, vol. 47., br. 2., 2013., str. 245.).

¹³⁰ Tako vidi KRAJCAR, D., *op. cit.*, str. 104.-117.; vidi i VODOPIJA ČENGJIĆ, LJ., *Iskustva javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj u primjeni Uredbe o nasljeđivanju (EU) br. 650/2012 te izazovi u praksi*, *Informator*, br. 6568., 2019., str. 8.-9.

¹³¹ Tako vidi Županijski sud u Varaždinu, Hrvatska, Gž Zk-136/23-2, od 17. travnja 2023.

¹³² Vidi *loc. cit.*

¹³³ *Loc. cit.*

¹³⁴ Za slična shvaćanja drugostupanjskog suda, vidi i MIHELČIĆ, G., *Upis u zemljišnu knjigu na temelju Europske potvrde o nasljeđivanju (odabrana pitanja)*, *Pravo i porezi*, god. XXXIII., br. 6., 2024., str. 84.-85.

¹³⁵ *Višje sodišče v Kopru*, Slovenija, CDn 196/18, od 23. travnja 2018., t. 5.

¹³⁶ Vidi *loc. cit.*

¹³⁷ *Loc. cit.*

određeni u Potvrdi, među ostalim, da sud može zahtijevati od predlagatelja zemljišno-knjižni izvadak iz kojeg će biti vidljive identifikacijska oznaka nekretnine te činjenica da je ostavitelj u zemljišnoj knjizi upisan kao vlasnik te nekretnine (a koje izvatke i tako izdaje sud, naglašava Viši sud u Kopru).¹³⁸

U kontekstu problematike upisa prava vlasništva na temelju Potvrda u kojima nekretnina nije opisana, bitno je naglasiti i zahtjev iz t. 68. Preambule Uredbe. Države članice izdavanja trebaju uzeti u obzir formalnosti koje se zahtijevaju za upis odgovarajućih promjena prava na nekretnini u državi članici upisnika unatoč okolnosti što je postupak upisa isključen iz područja primjene Uredbe.¹³⁹ U sklopu ostvarivanja toga zahtjeva treba se uspostaviti razmjena podataka o takvim formalnostima među državama članicama (t. 68. Preambule Uredbe). U tom smislu treba tumačiti i odredbu čl. 66. st. 5. Uredbe koja propisuje da nadležno tijelo države članice dostavlja na zahtjev tijelu izdavanja druge države članice, među ostalim, podatke iz zemljišnih knjiga, matičnih knjiga i upisnika u koji se upisuju isprave i okolnosti značajne za nasljeđivanje. Na području postupanja hrvatskih javnih bilježnika u predmetima nasljeđivanja s prekograničnim elementom, značajna je suradnja putem Europske javnobilježničke mreže (*European Notarial Network*), internetske platforme koja im omogućava povezivanje s javnim bilježnicima drugih država članica.¹⁴⁰

5. Zaključak

Uspostavljanju Potvrde pridavalo se bitno značenje u kontekstu slobode kretanja osoba te osnaživanja pravnog položaja, u prvom redu, nasljednika u slučaju nasljednopravnih predmeta s prekograničnim elementom. U hrvatskom okviru postupak radi izdavanja Potvrde je po svojoj prirodi nesporan, izvanparnični postupak. Uredbom je taj postupak oskudno uređen. Stoga bi u sklopu odredaba Uredbe trebalo primjenjivati nacionalno procesno pravo prema načelima ekvivalentnosti te učinkovitosti, a kako ih tumači Sud EU-a, u prvo redu, u predmetu *Rewe*. Kako je to pokazala analiza u radu, (i) Zakon o provedbi Uredbe ne određuje na dostatan način postupak radi izdavanja Potvrde, već upućuje na odgovarajuću primjenu ZN-a, dok ZN propisuje supsidijarnu primjenu ZPP-a.

Novo svjetlo problematici postupnopravnih pitanja izdavanja Potvrde u hrvatskom kontekstu daje okolnost donošenja ZIP-a. Bitno je da se praksa odredi prema primjeni općih odredaba ZIP-a. To je relevantno kako kod određivanja stranaka u postupku radi izdavanja Potvrde, odnosno mogućnosti podnošenja pravnog lijeka osobe („korisnika“ Potvrde) koja nije bila obuhvaćena prvostupanjskim postupkom kao stranka, tako i kod okolnosti da je riječ o dispozicijskom izvanparničnom postupku o čemu zavise daljnja procesnopravna pitanja, poput povlačenja prijedloga u postupku te troškova tog postupka. Uz to, ZIP na bitno drukčiji način pristupa pitanju revizibilnosti izvanparničnih predmeta, izrijeком upućujući na ZPP i reviziju po prethodnom dopuštenju Vrhovnog suda.

Koja je implementacijsko-praktična vrijednost Potvrde? Nije li korisniku Potvrde jednostavnije te s aspekta troškova, isplativije upotrebljavati odluku o nasljeđivanju polazeći, među ostalim, od okolnosti da ona nije sadržajno opsežna kao obrazac za izdavanje Potvrde te obrazac same Potvrde? Odgovore na ta pitanja ocrtavaju shvaćanja

¹³⁸ Tako *loc. cit.*

¹³⁹ Vidi t. 68. Preambule te čl. 1. st. 2. t. l) Uredbe.

¹⁴⁰ Vidi *European Notarial Network*, dostupno na: <https://www.enn-rne.eu/> (1. 3. 2025.).

Suda EU-a koje je taj Sud izrazio u analiziranim predmetima. Prvo, Potvrda u načelu vrijedi šest mjeseci od njezina izdavanja uz uvijek prisutnu mogućnost da nadležno tijelo druge države članice kojem je predložena traži novu ovjerenu presliku Potvrde. To posebice vrijedi u slučaju kad je isteklo razdoblje u kojem je ona vrijedila tijekom trajanja postupka u kojem se upotrebljava za propisane svrhe. Vidljivo je, naime, da shvaćanje Suda EU-a o tome da je dovoljno da ovjerena preslika Potvrde vrijedi samo u trenutku pokretanja postupka u kojem se ona upotrebljava nije beziznimno. U tom smislu bit će interesantno pratiti razvoj pravnog standarda „opravdana sumnja“, odnosno hoće li to ipak (p)ostati pravilo, u kojim slučajevima tijelo kojem je predložena Potvrda može zahtijevati podnošenje nove preslike Potvrde ili preslike čije je razdoblje produljeno. Drugo, Potvrda kao jedina podnesena isprava, naglašava Sud EU-a, neće biti valjan temelj za upis prava vlasništva na nekretnini u zemljišnu knjigu ako ona ne udovoljava formalnostima države članice upisnika. Bitna je i okolnost da upotreba ovjerenih preslika Potvrde za propisane svrhe u državama članicama ukazuje na okolnost da nadležna tijela inzistiraju na prijevodu preslike u cijelosti, pa i onda kad pojedini dijelovi obrasca Potvrde uopće nisu ispunjeni.

U sklopu problematike upisa prava vlasništva na temelju (njemačkih) Potvrda u kojima nekretnina nije opisana, značajno je shvaćanje koje se javilo u praksi hrvatskih sudova. Prema postavkama tog shvaćanja, inzistiranje na okolnosti da Potvrda sadrži sve podatke prema nacionalnom pravu države članice upisnika te koje je predlagatelj otežano odnosno nemoguće pribaviti, oduzima samoj Potvrdi značenje te konačno, suprotna je svrsi Uredbe. To je shvaćanje (i) na pragu shvaćanja koje je (još) ranije izraženo u odluci slovenskog drugostupanjskog suda, a koja je istaknuta u radu. Nadalje, analiza odluke hrvatskog drugostupanjskog suda pokazuje da Potvrda koju je izdalo nadležno tijelo predstavlja valjanu ispravu za upis prava vlasništva naslijeđene imovine te da nema zapreke, i to prema t. 18. Preambule Uredbe, da nadležno tijelo države članice upisa zatraži dodatne podatke, odnosno da mu se podnesu dodatne isprave oko određenja nekretnine (koja je izostala u samoj Potvrdi) u skladu s pravom države članice upisnika. Međutim, bitno je naglasiti i zahtjeve iz t. 68. Preambule Uredbe koji se stavljaju pred državu članicu izdavanja.

Države članice izdavanja bi trebale uzeti u obzir formalnosti koje se zahtijevaju za upis odgovarajućih promjena prava na nekretnini u državi članici upisnika. Stoga treba ostvariti napore i uspostaviti razmjenu podataka o formalnostima relevantnim za upis među državama članicama. Na tom je pragu i odredba čl. 66. st. 5. Uredbe koja propisuje da nadležno tijelo države članice dostavlja na zahtjev tijelu izdavanja druge države članice, među ostalim, podatke iz zemljišnih knjiga, matičnih knjiga i upisnika u koji se upisuju isprave i okolnosti značajne za nasljeđivanje.

Bibliografija

ARAS KRAMAR, S., What we have achieved with a European Certificate of Succession? A view from Croatia and Slovenia, *Acta Universitatis Lucian Blaga*, god. XVIII., br. 2., Sibiu, 2019., str. 147.-170.

BASEDOW, J., DUTTA, A. (eds.), Comments on the European Commission's Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and authentic instruments in matters of succession and the creation of a European Certificate of Succession, Max Planck Institute for Comparative and International Private Law, Hamburg, 2010.

DEVAUX, A., The European Regulations on Succession of July 1012: A Path

Towards the End of the Succession Conflicts of Law in Europe, or Not?, *International Lawyer*, vol. 47., br. 2., 2013., str. 229.-248.

DIKA, M., MAGANIĆ, A., Nacrt prijedloga zakona o izvanparničnom postupku – neka izabrana pitanja, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, vol. 44., br. 1., Rijeka, 2023., str. 205.-222.

DUTTA, A., The European Certificate of Succession: A New European Instrument between Procedural and Substantive Law, *International Journal of Procedural Law*, vol. 5., br. 1., Intersentia, 2015., str. 38.-50.

FÖTSCHL, A., The Relationship of the European Certificate of Succession to a National Certificates, *European Review of Private Law*, vol. 18., br. 6., Kluwer Law International, 2010., str. 1259.-1271.

GAVELLA, N., BELAJ, V., Nasljedno pravo, treće izdanje, *Narodne novine*, Zagreb, 2008.

IVANC, T., KRALJIĆ, S., European Certificate of Succession – Was There a Need for a European Intervention?, *Analiz Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici*, god. 9., br. 18., Zenica, 2016., str. 249.-273.

JOSIPOVIĆ, T., ZGRABLIJĆ ROTAR, D., Nasljedno pravo u JOSIPOVIĆ, T. (ur.), *Privatno pravo Europske unije – posebni dio*, *Narodne novine*, Zagreb, 2022., str. 521.-624.

KRAJCAR, D., Primjer primjene EU Uredbe o nasljeđivanju, *Javni bilježnik*, god. XXI., br. 44., Zagreb, 2017., str. 104.-118.

LAW, S., NOWAK, J. T., Procedural Harmonisation by the European Court of Justice: Procedural Autonomy and the Member States Perspective u GASCÓN INCHAUSTI, F., HESS, B. (eds.), *The Future of the European Law of Civil Procedure, Coordination or Harmonisation?*, Intersentia, Cambridge, 2020., str. 17.-68.

MAGANIĆ, A., Novi Zakon o izvanparničnom postupku, u *Novine u građanskom zakonodavstvu – 2023.*, *Zbornik radova*, Vrhovni sud Republike Hrvatske, Pravosudna akademija, Tuhelj, 2023., str. 11.-23.

MAGANIĆ, A., Opće institucije izvanparničnog procesnog prava (komparativna analiza hrvatskog, austrijskog i njemačkog izvanparničnog procesnog prava), *Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*, Zagreb, 2008.

MIHELČIĆ, G., Upis u zemljišnu knjigu na temelju Europske potvrde o nasljeđivanju (odabrana pitanja), *Pravo i porezi*, god. XXXIII., br. 6., 2024., str. 80.-88.

RECHBERGER, W. H., *Kommentar zum Außerstreitgesetz*, Verlag Österreich, Wien, 2013.

ŠAGO, D., STANIĆ, M., Neke osobitosti ostavinskog postupka u RIJAVEC, V., JANEVSKI, A., GALIĆ, A., ČIZMIĆ, J., LAZIĆ SMOLJANIĆ, V., SESAR, M., ŠAGO, D. (ur.), *Zbornik radova s II. međunarodnog savjetovanja Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća*, *Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu*, Split, 2016., str. 213.-250.

TERNER, P., Perspectives of a European Law of Succession, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, vol. 14., br. 2., 2007., str. 147.-178.

TRIVA, S., DIKA, M., *Građansko parnično procesno pravo*, sedmo izdanje, *Narodne novine*, Zagreb, 2004.

VODOPIJA ČENGJIĆ, LJ., Iskustva javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj u primjeni Uredbe o nasljeđivanju (EU) br. 650/2012 te izazovi u praksi, *Informator*, br. 6568., 2019., str. 3.-15.

Propisi i dokumenti

Bundesgesetz über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen (Außerstreitgesetz) od 12. prosinca 2003., BGBl. I 2003/111, s posljednjim izmjenama i dopunama, BGBl. I 2019/38, dostupno na: <https://www.jusline.at/gesetz/ausstrg> (1. 3. 2025.).

Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit od 17. prosinca 2008., BGBl. I S. 2586, 2587, s posljednjim izmjenama i dopunama, BGBl. 2023 I Nr. 411, dostupno na: <https://www.gesetze-im-internet.de/famfg/BJNR258700008.html> (1. 3. 2025.).

Haška konvencija od 2. listopada 1973. o međunarodnom upravljanju imovinom umrlih osoba, stupila na snagu 1. srpnja 1993.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1329/2014 od 9. prosinca 2014. o uspostavi obrazaca iz Uredbe (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i pribivaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Službeni list EU L 359, 16. 12. 2014., str. 30.-84.

Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i pribivaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Službeni list EU L 201, 27. 7. 2012., str. 107.-134.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2003. godine, Narodne novine RH, br. 117/03.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2019. godine, Narodne novine RH, br. 70/19.

Zakon o izvanparničnom postupku iz 2023., Narodne novine RH, br. 59/23.

Zakon o nasljeđivanju, Narodne novine RH, br. 48/03., 163/03., 35/05. – vidi čl. 1164. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, 127/13., 33/15., 14/19.

Zakon o parničnom postupku, Službeni list SFRJ, br. 4/77. – 35/91.; Narodne novine RH, br. 26/91., 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. – vidi čl. 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. – vidi čl. 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. – vidi Odluku USRH-a od 20. prosinca 2006., 84/08., 96/08. – vidi Odluku USRH-a od 9. srpnja 2008., 123/08. – ispravak, 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – vidi Odluku USRH-a od 11. srpnja 2014., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23.

Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i pribivaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, Narodne novine RH, br. 152/14.

Presude i druge odluke

Sud Europske unije, presuda od 17. siječnja 2019., *Klaus Manuel Maria Brisch*, C-102/18, ECLI:EU:C:2019:34.

Sud Europske unije, presuda od 21. lipnja 2018., *Vincent Pierre Oberle*, C-20/17, ECLI:EU:C:2018:485.

Sud Europske unije, presuda od 1. srpnja 2021., *UE, HC protiv Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG*, C-301/20, ECLI:EU:C:2021:528.

Sud Europske unije, presuda od 16. prosinca 1976., *Rewe-Zentralfinanz eG und Rewe-Zentral AG protiv Landwirtschaftskammer für das Saarland*, C-33/76, ECLI:EU:C:1976:188.

Sud Europske unije, presuda od 9. ožujka 2023., *R.J.R. protiv Registry centras VI*, C-354/21, ECLI: ECLI:EU:C:2023:184.

Višje sodišče v Kopru, Slovenija, CDn 196/18, od 23. travnja 2018.

Županijski sud u Varaždinu, Hrvatska, Gž Zk-136/23-2, od 17. travnja 2023.

Mrežni izvori

European Notarial Network, dostupno na: <https://www.enn-rne.eu/> (1. 3. 2025.).

Nasljeđivanje (*E-justice*), dostupno na: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr#tocHeader0 (1. 3. 2025.).

Sladana ARAS KRAMAR, PhD, Full Professor,
Faculty of Law, University of Zagreb,
saras@pravo.unizg.hr.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8908-775X>.

NON-CONTENTIOUS PROCEDURE FOR ISSUING A EUROPEAN CERTIFICATE OF SUCCESSION WITH REVIEW OF THE PRACTICE OF THE COURT OF THE EUROPEAN UNION

Summary: *The purpose of the paper is to analyse the non-contentious procedure for issuing the European Certificate of Succession, taking into account the practice of the Court of Justice of the European Union and Croatian implementing regulations. In this sense, the nature of the procedure and the legal rules that are applied in the procedure for issuing the Certificate in the Croatian context, who are the parties to the procedure, the evidentiary procedure and the application of the inquisitorial principle, and the delivery of certified copies of the Certificate are discussed. The question of the validity period of certified copies of the Certificate and its value for the registration of rights acquired on the basis of succession in the appropriate register are analysed in particular.*

The author concludes that it is necessary for the practice to determine the application of the general provisions of the Act on Non-contentious Procedure in the procedure for issuing the Certificate. In addition, the author raises the question of the implementation-practical reach of the provisions on the Certificate as an autonomous European instrument, starting from the EU Court's understanding of the temporal validity of certified copies of the Certificate, the necessity of requiring new copies of the Certificate, and the circumstances that it, as the only submitted document, is not valid as a basis for registration of ownership rights if the issuing authority did not take into account the formalities of the member state of the register.

Keywords: *European Certificate of Succession, court, notary public, non-contentious procedure, Regulation (EU) no. 650/2012, Act on the Implementation of the Regulation*